

Autoreferat

1. **Imię i nazwisko:** Adrian Mitreęa
2. **Posiadane dyplomy, stopnie naukowe lub artystyczne – z podaniem podmiotu nadającego stopień, roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.**
  - Doktor nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce, Wydział Prawa, Administracji i Zarządzania Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, 2015. Temat pracy doktorskiej: *Polityka bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej w świetle uwarunkowań gospodarczych i politycznych początku XXI wieku.*
Promotor: dr hab. prof. UJK Wojciech Saletra
Recenzenci: prof. dr hab. Marian Kozub
dr hab. Ewa Bojenko-Izdebska
  - Studia podyplomowe, kierunek: Zarządzanie logistyką firmy, Wyższa Szkoła Ekonomii i Prawa im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach, 2012. Temat pracy dyplomowej: *Zabezpieczenie logistyczne Polskiego Kontyngentu Wojskowego w Afganistanie.*
  - Magister politologii, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Kochanowskiego w Kielcach, 2011. Temat pracy magisterskiej: *Terroryzm nuklearny jako zagrożenie asymetryczne nowej generacji.*
3. **Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych.**
  - Od 2020 r. do chwili obecnej nauczyciel akademicki w Staropolskiej Akademii Nauk Stosowanych w Kielcach, filie w Myślenicach, Tarnobrzegu oraz we Lwowie.

- Od 2019 r. do chwili obecnej adiunkt w Katedrze Nauk o Bezpieczeństwie (obecnie Instytut Nauk o Bezpieczeństwie) Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.
  - Od 2016 r. do 2019 r. adiunkt w Instytucie Polityki Międzynarodowej i Bezpieczeństwa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.
4. **Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.). Omówienie to powinno dotyczyć merytorycznego ujęcia przedmiotowych osiągnięć, jak i w sposób precyzyjny określać indywidualny wkład w ich powstanie, w przypadku, gdy dane osiągnięcie jest dziełem współautorskim, z uwzględnieniem możliwości wskazywania dorobku z okresu całej kariery zawodowej.**

W trakcie pracy badawczej moje zainteresowania badawcze ewoluowały, co można stwierdzić analizując mój dorobek naukowy. Początkowe zainteresowania problematyką bezpieczeństwa energetycznego wynikały z pracy nad dysertacją doktorską, zatytułowaną *Polityka bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej w świetle uwarunkowań gospodarczych i politycznych początku XXI wieku*. Obroniona praca doktorska oraz opublikowany dorobek naukowy w zakresie bezpieczeństwa energetycznego skutkowały zatrudnieniem mnie w Instytucie Polityki Międzynarodowej i Bezpieczeństwa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach – Zakład Historii i Administracji Bezpieczeństwa. W trakcie pracy w IPMiB UJK moje zainteresowania stopniowo ulegały zmianie ze względu na prowadzenie badań kolejno w Zakładzie Bezpieczeństwa Narodowego, a następnie już w Katedrze Bezpieczeństwa Narodowego w Zakładzie Studiów Strategicznych, gdzie zdecydowałem skupić się na badaniach w zakresie strategii bezpieczeństwa, studiów strategicznych. Tym samym kultura strategiczna i zagadnienie wojny hybrydowej stały się tematem szerszych rozważań, które znalazły odzwierciedlenie w napisanych przeze mnie artykułach naukowych oraz monografii naukowej, zatytułowanej *Kultura strategiczna w prowadzeniu wojen hybrydowych*, stanowiącej przedmiot wykazu zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt 2 b ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).

Monografia pt. *Kultura strategiczna w prowadzeniu wojen hybrydowych* jest efektem wieloletnich badań nad relacjami, jakie zachodzą pomiędzy czynnikami składającymi się

na kulturę strategiczną a sposobem prowadzenia wojen hybrydowych, a także metodami przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym. Naukowej eksploracji problematyki znaczenia kultury strategicznej w prowadzeniu wojen hybrydowych dokonałem na podstawie badań, w głównej mierze hipotetyczno-teoretycznych, a także studiów literatury przedmiotu, zarówno krajowych jak i zagranicznych, w tym opracowań zwartych, artykułów czasopiśmienniczych oraz netografii. W moim przekonaniu niezbędne będzie tutaj wprowadzenie, które ukształtowało prowadzone dociekania naukowe w przedstawianej tematyce.

Problematyka kultury strategicznej ewoluuje wraz ze zmianami cywilizacyjnymi i podejściem państw do problematyki wojny czy konfliktu. Kierunki badań nad kulturą strategiczną, istotne dla kształtowania się kumulatywnej wiedzy naukowej w tym zakresie, przypisuje się podejściu interpretatywistycznemu. Paradygmat ten wywodzi się z myśli Maxa Webera, który podkreślał potrzebę rozumienia środowiska z punktu widzenia tych ludzi, którzy w nim przebywają. Max Weber uważał, że głównym zadaniem nauk społecznych jest badanie działań ludzi oraz interpretacja ich rozumienia poprzez wyjaśnienie pierwotne. Zrozumienie wymaga obserwacji i wyjaśnienia motywów działania. Główny wkład w rozwój paradygmatu wnieśli przedstawiciele symbolicznego interakcjonizmu, jak np. Georg Mead. Zgodnie z teorią G. Meada jednostka nabywa swoją ludzką naturę poprzez interakcję z innymi, na podstawie doświadczenia społecznego („socjalizacji”), za pomocą symboli, z których najważniejsze zawarte są w języku. Symbol nie tylko oznacza przedmiot czy zdarzenie, ale opisuje je w szczególny sposób, sugerując określoną reakcję. Ludzie sami aktywnie tworzą środowisko społeczne i podlegają jego wpływowi, a jednostka i społeczeństwo są uważane za nierozdzielalną jedność. Tym samym, ludzie żyją w świecie symboli, które nadają sens życiu i stanowią podstawę interakcji międzyludzkich¹.

Od początku XXI wieku do chwili obecnej teoretycy, opierając się na metodologii analizy porównawczej, aktualizują problem wypracowania integracyjnego podejścia teoretyczno-metodologicznego, które pozwala na tworzenie kumulatywnej wiedzy o kulturze strategicznej oraz czynnikach jej zmiany i rozwoju. Zgodnie z przyjętymi założeniami zakłada się, że kultura strategiczna jest z jednej strony wynikiem

---

¹ G. Mead, *Świadomość społeczna i świadomość znaczenia*, „Biuletyn Psychologiczny” 1910, no 7, p. 397-405; G. Mead, *Psychologia społeczna jako odpowiednik psychologii fizjologicznej*, „Biuletyn psychologiczny” 1909, no 6, p. 401-408.

oddziaływania szeregu czynników, takich jak geografia, historia, narracje tworzące zbiorową tożsamość, a z drugiej strony sama kultura strategiczna jest w stanie odgrywać rolę czynnika ograniczającego podejmowanie decyzji w kwestiach bezpieczeństwa.

Do kluczowych obszarów definiowania polityki, kształtowania kursu politycznego, na które może wpływać kultura strategiczna, należą: 1) analiza zagrożeń bezpieczeństwa; 3) określenie kontekstu kulturowego, w którym rozwija się konflikt oraz 3) negocjacje mające na celu stymulowanie interakcji i pokojowe rozwiązanie konfliktu. Na każdą z tych sfer ma wpływ cały szereg czynników, a kultura strategiczna, leżąca u podstaw wielu z nich, powoduje konieczność uwzględnienia jej w odpowiedniej analizie bezpieczeństwa jako podstawowego wymiaru. Analiza kultury strategicznej pomaga zidentyfikować możliwe sposoby reagowania na zmiany we współczesnym środowisku bezpieczeństwa, ponieważ na jej podstawie badane są obiektywne źródła zagrożeń i opracowywane są strategie interwencji, uwzględniające specyficzne okoliczności stwarzające zagrożenia dla bezpieczeństwa. Jednocześnie analiza kultury strategicznej bierze pod uwagę również czynnik subiektywny. Dzieje się tak, gdy wymagana jest wiedza o konkretnym aktorze politycznym w kontekście rozumienia jego działań, ze względu na wpływ czynników determinujących kształtowanie się określonej strategicznej tożsamości kulturowej w zglobalizowanym świecie.

Przedstawiana praca miała na celu zbadanie wybranych elementów składających się na kulturę strategiczną, które mogą być wykorzystane w prowadzeniu wojny hybrydowej w okresie poprzedzającym konflikt militarny, a także przybliżenie odbiorcom sposobów wykorzystywania elementów kultury strategicznej w celu uzyskania przewagi w kształtowaniu wizji porządku międzynarodowego i osłabienia rywala na arenie międzynarodowej. Zatem przedmiotem badań była kultura strategiczna i jej rola w prowadzeniu wojny hybrydowej, jak również sama wojna hybrydowa.

Przeanalizowanie dostępnej wiedzy oraz moje zainteresowania badawcze skłoniły mnie do głębokiej refleksji nad kulturą strategiczną i określeniem jej miejsca w prowadzeniu wojen hybrydowych. Z zarysowanej sytuacji problemowej oraz określonego celu sformułowałem główny problem badawczy, który przyjął postać następującego pytania: „W jakim zakresie składniki kultury strategicznej wpływają na opracowane przez państwa strategie prowadzenia wojny hybrydowej oraz metody im przeciwdziałające?”. Tak zdefiniowany główny problem badawczy implikował potrzebę rozważenia wielu kwestii cząstkowych. Określony cel podjętych badań, sformułowany główny problem badawczy oraz przeprowadzona wstępna analiza literatury i wybranych

dokumentów pozwoliły mi na sprecyzowanie szczegółowych problemów badawczych, a mianowicie:

- Jakie są podstawy teoretyczne kultury strategicznej?
- Jaka jest istota wojny hybrydowej?
- W jaki sposób ewoluuje strategia wojen hybrydowych?
- W jakich kierunkach rozwijają się metody przeciwdziałania wojnom hybrydowym?
- W jaki sposób państwa traktują podstawowe czynniki kultury strategicznej w celu osiągnięcia asymetrycznej przewagi w kształtowaniu współczesnego i przyszłego środowiska bezpieczeństwa?

Pogłębiona wiedza w trakcie studiowania literatury przedmiotu umożliwiła wysunięcie następującej hipotezy badawczej:

- W konfliktach hybrydowych głównym celem jest osłabienie pozycji państwa, skłonienie go do wykonania woli politycznej, przejęcie kontroli nad społeczeństwem, wpływanie na mentalność osób odpowiedzialnych za podejmowanie ważnych decyzji w państwie. Agresor realizuje powyższe poprzez użycie miękkiej i twardej siły wynikającej z kultury strategicznej, która ewoluuje wraz ze zmianą środowiska bezpieczeństwa i przyczynia się do ustanowienia oraz ukształtowania podstaw teoretycznych i praktycznych paradygmatów wojny i konfliktu. Wykorzystuje również teorię kultury strategicznej państwa atakowanego w celu zdiagnozowania słabych i mocnych stron, które mogą stać się celem ataku przy użyciu środków zarówno militarnych, jak i pozamilitarnych.

Przedmiot badań wykracza poza zakres jednej dyscypliny naukowej, ponieważ zarówno pojęcie kultury strategicznej, jak i wojny hybrydowej łączy podejścia historyczne, geograficzne, antropologiczne, ekonomiczne, technologiczne, psychologiczne i socjologiczne. Z uwagi na to, że podjęta tematyka jest przedmiotem badań wielu przenikających się nauk, monografia ma charakter pracy interdyscyplinarnej i jest uzupełnieniem stanu badawczego dotyczącego kultury strategicznej i wojny hybrydowej, łącząc jednocześnie te dwa zjawiska.

Przyjęty cel i wyniki badań ukształtowały strukturę monografii. Zgodnie z kluczem problemowym treści obejmują pięć rozdziałów, mających charakter teoretyczno-hipotetyczny. Monografię dopełnia wstęp, zawierający założenia metodologiczne badań oraz

zakończenie zawierające konkluzje i propozycje dalszych badań w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

Rozdział pierwszy „Kultura strategiczna w badaniach nad bezpieczeństwem” został poświęcony teoretycznym badaniom nad zagadnieniem kultury strategicznej. W rozdziale tym przedstawiono różne podejścia do omawianego problemu, oparte na literaturze przedmiotu. Zgodnie z teorią kultury strategicznej racjonalne działania aktorów bezpieczeństwa determinowane są przez komponent kulturowy. W pracach dotyczących kultury strategicznej (u większości) występuje stanowisko uznania jej niewątpliwego znaczenia dla zrozumienia strategicznego prognozowania, a także zdefiniowania głównych kierunków zachowania państw czy organizacji pozapaństwowych w zakresie prowadzonej polityki bezpieczeństwa w celu skutecznego reagowania na pojawiające się zagrożenia. Badacze krajowi najczęściej ograniczają się głównie do analizy ewolucji teorii kultury strategicznej. Koncepcja kultury strategicznej została sformułowana w ramach badań nad problematyką bezpieczeństwa międzynarodowego i stała się jednym z głównych narzędzi przeciwdziałania zagrożeniom suwerenności i bezpieczeństwa w ogóle. Należy również dodać, że kultura strategiczna jest częścią ogólnej kultury społeczeństwa i różni się w zależności od kraju. Jeśli chcemy sklasyfikować obszary badań nad kulturą strategiczną, to można ją podzielić na główne nurty. Pierwszy dotyczy socjologii antropologicznej i kulturowej, który przygląda się rozwojowi kultury od starożytnych cywilizacji do współczesnych państw. Drugi odnosi się do analizy kultury jako kontekstu rozwoju idei strategicznych, doktryn, sztuki działania i taktyki walki. Są to próby teoretyczne, o których wspominał Colin Gray w obrębie tego, co nazwał ramami teoretycznymi „kontekstualizacji” w analizie strategicznej. Kolejny nurt odnosi się do analizy kultury jako jednego z wymiarów strategii, czyli idei, które częściowo pojawiły się w pracy Michaela Howarda w 1979 r.², a później zostały wzbogacone przez C. Graya w jego słynnej pracy *Modern Strategy*³. Czwarty nurt skupia swoją uwagę na analizie relacji między ideami, tożsamością a zachowaniami strategicznymi i bezpieczeństwa. Nurt ten zyskał szerokie zainteresowanie w badaniach strategicznych w okresie po zakończeniu zimnej wojny, w związku z rozprzestrzenianiem się wojen domowych, konfliktów etnicznych a nawet religijnych w wielu krajach świata, napędzanych podziałami etnicznymi, religijnymi,

---

² M. Howard, *The Forgotten Dimensions of Strategy*, „Foreign Affairs”, Vol. 57, No. 5 (Summer, 1979), pp. 975-986.

³ C. S. Gray, *Modern Strategy*, Oxford University Press, New York 1999.

wyznaniowymi oraz kryzysami gospodarczymi i bezpieczeństwa. Kolejny nurt skupił swoją uwagę na analizie związku między postrzeganiem strategicznym a faktycznym zachowaniem decydentów. Szósty nurt przyczynił się do wzbogacenia i rozwoju studiów nad strategicznymi tematami kultury i pośrednio jest reprezentowany w tych pracach naukowych, które dotyczyły problematyki kultury politycznej i jej wpływu na zachowania jednostek, grup i państw czy to na szczeblu krajowym, czy międzynarodowym.

Rozdział drugi „Wojny hybrydowe – geneza, próba zdefiniowania” wskazuje, że koncepcja wojny hybrydowej pozostaje nadal kontrowersyjna, choć jest bardzo popularna. Naukowcy i personel wojskowy nie zawsze odnoszą się do wojny hybrydowej w ten sam sposób. Co więcej, definicje wojny hybrydowej wykazują znaczne różnice w zależności od przedmiotowego postrzegania, tym samym można stwierdzić, że niejednoznaczność pojęcia wojny hybrydowej wynika z dwóch głównych powodów. Po pierwsze, koncepcja ta była szeroko dyskutowana, krytykowana i przeformułowana w celu uwzględnienia nowych elementów, których brakowało w pierwszej koncepcji wprowadzonej przez Franka Hoffmana. Po drugie, termin „wojna hybrydowa” był często używany w odniesieniu do opisanie nowych sytuacji zagrażających bezpieczeństwu, a powstających wraz z rozwojem cywilizacyjnym. W związku z tym idea wojny hybrydowej była nieustannie rozszerzana w koncepcji i dlatego występują problemy w jej jednoznacznym opisie. Można jednak zbadać jej znaczenie, uwzględniając najczęściej wykorzystywane pojęcia celem jej interpretacji.

Rozdział trzeci „Strategia prowadzenia wojen hybrydowych” wykazuje, że strategia wojny hybrydowej ma na celu osłabienie zaatakowanego państwa i obejmuje szeroki zakres działań, w tym wykorzystanie formacji wojskowych i nieregularnych jednocześnie, w ramach jednego planu działań, aby doprowadzić do chaosu administracyjno-politycznego, finansowo-gospodarczego i kulturowo-ideologicznego, podważając tym samym bezpieczeństwo militarne zaatakowanego państwa. To właśnie ta bezprecedensowa synteza dość trafnie oddaje kluczową różnicę między wojną hybrydową a tradycyjnymi konfliktami, narzuca nową, sztywną matrycę na formułowanie znaczeń takiej wojny. Jednocześnie strategia wojny hybrydowej charakteryzuje się szeregiem cech, których całość tworzy unikalne wymiary konfliktu i czyni taką wojnę nową formą konfrontacji. Powodzenie strategii wojny hybrydowej zależy w dużej mierze od sztuki synchronizacji zagrożeń i wyzwań hybrydowych, biorąc pod uwagę nieliniowy charakter hybrydowego konfliktu zbrojnego. Jednoczesne

połączenie strategii, skupionej na osłabieniu państwa pod względem polityczno-gospodarczo-społecznym, ze strategią militarną nadaje destrukcyjny impet działaniom wojny hybrydowej. Taka symbioza strategii pozwala na uformowanie swego rodzaju destrukcyjnego tandemu w celu m.in. podważenia fundamentów istniejącego porządku, destabilizacji poszczególnych państw, zmuszenia ich do skapitulowania oraz wykonania woli agresora. I w tym przypadku warto pamiętać o tzw. maksymie Basila Liddella Hartha: „Celem wojny jest osiągnięcie lepszego, choćby z twojego punktu widzenia, stanu świata po wojnie. Dlatego prowadząc wojnę, ważne jest, aby stale pamiętać, jakiego rodzaju pokoju potrzebujemy”⁴.

Rozdział czwarty „Kontrstrategia w wojnie hybrydowej” przyjmuje, że na podstawie analizy ewolucji wojen hybrydowych można założyć, że wskazane jest rozwinięcie odpowiedniej kontrstrategii jako odrębnego i samowystarczalnego programu rozwoju środków obronnych i ochronnych. W czasie opracowywania takiej kontrstrategii należy zwrócić uwagę na fakt, że w przygotowaniu państwa i jego sił zbrojnych do stawienia czoła współczesnym zagrożeniom, w tym zagrożeniom hybrydowym, ważną rolę będą odgrywały prognozy strategiczne, stanowiące punkt wyjścia do podejmowania decyzji politycznych i wojskowych. Prognoza strategiczna powinna zawierać nie tylko ocenę ryzyka i zagrożeń dla bezpieczeństwa narodowego, lecz także opierać się na podejściu cel – problem, w którym ekstrapolacja z przyszłości obserwowanych trendów rozwojowych badanych zjawisk (procesów) daje w miarę poprawny przegląd pojawiających się problemów i pomaga w znalezieniu efektywnych dla nich rozwiązań. Ważne jest przy tym, aby prognoza uwzględniała zależności ryzyka dla bezpieczeństwa narodowego zarówno w sferze wojskowej, jak również społeczno-gospodarczej, informacyjnej, finansowej itp. Potrzebna jest zatem nie tylko strategia reagowania na wojny hybrydowe, ale także działania wyprzedzające.

Rozdział piąty „Wybrane składniki kultury strategicznej w prowadzeniu wojen hybrydowych” udowadnia, że składniki kultury strategicznej stanowią istotne obszary bezpieczeństwa poszczególnego państwa, decydując jednocześnie o jego sile lub słabościach. Natomiast rozpatrywanie elementów kultury strategicznej, jak również jej znaczenia w kształtowaniu polityki bezpieczeństwa powinno być czymś naturalnym i potrzebnym każdemu, kto zajmuje się szeroko rozumianym bezpieczeństwem. Tym bardziej że już od tysięcy lat ewolucji historycznej czynniki takie jak system polityczny,

---

⁴ B.H. Liddell Hart, *The Objective in War*. „Naval War College Review” 1952, Vol. 5, No. 4, s. 1–30.

struktura gospodarcza, poziom technologiczny, psychologia kulturowa, środowisko geograficzne i warunki klimatyczne przeplatają się, tworząc wspaniały wojskowy zasób kultury.

Pod wpływem wyżej wymienionych czynników kultura strategiczna ulega również pewnym przeobrażeniom, a analitycy próbują znaleźć odpowiedzi na wiele kluczowych dla bezpieczeństwa narodowego pytań: postrzeganie zagrożeń dla bezpieczeństwa narodowego i możliwa reakcja rządów na nie, wizja wojny jako zjawiska społecznego, akceptowalny społecznie poziom ofiar (strat), stanowisko sił zbrojnych w sprawie wykorzystania nowych technologii czy stopień zaufania do sojuszników itp. Dziś zmienił się charakter wojny i każdy obywatel kraju musi zdawać sobie sprawę, że uczestniczy w wojnie w sposób bezpośredni lub pośredni, realizując cele wojny hybrydowej lub też im przeciwdziałając.

Wyniki badań oraz powstała na ich podstawie monografia powinny w pewien sposób wpłynąć na wzrost możliwości podmiotów państwowych oraz organizacji międzynarodowych w zakresie identyfikowania współczesnych i prognozowanych wyzwań (zagrożeń) w obecnym i przyszłym środowisku bezpieczeństwa. Podejmowana problematyka jest także ważna dla tworzenia potencjału obronnego i ochronnego Rzeczypospolitej Polskiej ze względu na coraz liczniej pojawiające się zagrożenia, zarówno militarne jak i pozamilitarne. Wyniki badań uzupełniły dotychczasowy stan wiedzy w tym obszarze. Jest to tym bardziej istotne, że odpowiedzialność za bezpieczeństwo państwa spoczywa na całym społeczeństwie, które to właśnie dzięki elementom kultury strategicznej podejmuje takie, a nie inne decyzje w obszarze bezpieczeństwa. Ponadto uzyskane wyniki stanowią naukowo uzasadnione rekomendacje dla możliwych kierunków zmian w polityce bezpieczeństwa, koncepcjach działania państw i organizacji międzynarodowych oraz umożliwić wskazanie obszarów i zakresy dalszych badań naukowych w aspekcie wykorzystania czynników kultury strategicznej w prowadzeniu wojen hybrydowych.

Z punktu widzenia rozwoju polityki bezpieczeństwa kultura strategiczna ma potencjał, aby zapewnić lepsze zrozumienie przeciwnika w sytuacji zagrożenia. Niemniej jednak pojawiają się również problemy związane z badaniem kultury strategicznej. W kulturze strategicznej można dostrzec narzędzie, które może wyjaśnić postępowanie państwa na arenie międzynarodowej i kształtowanie polityki obronnej, jednak kultura strategiczna nie jest w stanie wyjaśnić wszystkich postępowania państw we współczesnym, tak dynamicznie zmieniającym się świecie, dlatego nie można jej w zasadzie traktować

jako „panaceum na wszystkie problemy”. Pomimo że była znana już w czasach Sun Tzu, obecnie stała się popularna głównie ze względu na konflikty między mocarstwami, które odkładając bezpośrednie starcie wykorzystują narzędzia wojny hybrydowej w celu osłabienia konkurenta. Zrozumienie kultury strategicznej przeciwnika nie gwarantuje jednak zwycięstwa militarnego. Kultura strategiczna jest bowiem potężnym narzędziem do zrozumienia przyczyn, motywacji i sposobu myślenia przeciwnika, ale musi być rozpatrywana jako jeden z elementów szerokiej analizy strategicznej, służącej osiągnięciu celu politycznego.

Praca w zakresie identyfikacji zagrożeń hybrydowych, a także zdiagnozowania występujących kultur strategicznych musi być zatem stale rozwijana i ulepszana, aby sprostać znanym już zagrożeniom, jak również nowym, także prognozowanym wyzwaniom oraz wykorzystywać (zaprojektować!) nowe sposoby zapobiegania i radzenia sobie z nimi. Dlatego ważna jest poprawa m.in. efektywności danych wywiadowczych, a także analiz zewnętrznych. Istotne jest również stworzenie międzysektorowej platformy wiedzy poprzez badania i usystematyzowanie doświadczeń, a także koordynowanie informacji publicznej w zakresie bezpieczeństwa.

Podsumowując, trzeba stwierdzić, że wojna hybrydowa nie jest niczym nowym, co jasno pokazują odniesienia do dzieł Sun Tzu czy Carla von Clausewitza, nie jest też taktyką czy strategią samą w sobie, ale jest wynikiem (konsekwencją) społeczno-kulturowej reorganizacji społeczeństwa. Aby jednak w pełni zrozumieć wojnę hybrydową, należy poznać aspekty historyczne, społeczne, kulturowe, polityczne, ekonomiczne i militarne. Stąd zrozumienie istoty wojny hybrydowej zakłada posiadanie wiedzy o społeczeństwie, które zrodziło hybrydową armię i jej strategię. Bez takiej wiedzy trudno jest zrozumieć „wielki schemat” i jego szczegóły, co utrudnia opracowanie skutecznych środków zaradczych. W konsekwencji przeprowadzonych badań można zatem założyć, że:

- koncepcja kultury strategicznej nie wyjaśnia w sposób całkowity i bezsprzeczny polityki bezpieczeństwa państw, jednak poprzez jej analizę można dostrzec istotne prawidłowości, które określają system bezpieczeństwa analizowanego podmiotu;
- badania nad kulturą strategiczną wymagają obecnie szerszego spojrzenia, ponieważ ciągle pojawiają się nowe domeny prowadzenia wojen, co tym samym rodzi potrzebę dysponowania szeroką wiedzą, dotyczącą m.in. polityki kraju, bezpieczeństwa, tworzenia strategii, historii, kultury, społeczeństwa, gospodarki,

rozwoju technologicznego, a także wszystkich zjawisk mających istotne znaczenie w zmianach zachodzących wśród społeczności ludzkiej;

- stworzenie skutecznej strategii i kontrstrategii wojny hybrydowej nie jest możliwe bez poznania kultury strategicznej podmiotów zaangażowanych;
- podstawowe składniki kształtujące kulturę strategiczną są szeroko analizowane przez agresora w kontekście prowadzenia wojny hybrydowej. Dogłębne badania poszczególnych obszarów pozwalają na skuteczne wykorzystanie metod hybrydowych w celu ataku lub odparcia agresji.

Ponadto współczesne rozumienie kultury strategicznej wykracza poza ramy stricte wojskowe, ponieważ także obszary pozamilitarne nabierają coraz większego znaczenia we współczesnym środowisku bezpieczeństwa, a sama kwestia użycia siły, zarówno twardej, jak i miękkiej, jest kształtowana przez czynniki, które w istocie formują kulturę strategiczną i doskonale komponują się w strategię prowadzenia wojen hybrydowych.

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż w jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Oprócz rozprawy habilitacyjnej opublikowałem łącznie 50 prac naukowych, w tym trzy monografie⁵, dwie pozycje naukowe pod redakcją⁶, 30 rozdziałów w monografiach (w tym dwa hasła do słownika tematycznego), 15 artykułów w czasopismach, które zostaną w części przytoczone w dalszej treści autoreferatu. Ponadto dziewięć znajduje się w trakcie procesu wydawniczego (dwa artykuły, siedem rozdziałów).

---

⁵ **1.** M. Kozub, A. Mitręga, A. Zagórska, *Studia strategiczne w kreowaniu bezpieczeństwa do końca pierwszej połowy XXI wieku*, Wyd. Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kielce 2019, ISBN 978-83-7133-790-1. **2.** M. Kozub, A. Mitręga, *Podstawy strategii bezpieczeństwa. Wybrane aspekty*, Wyd. Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kielce 2018, ISBN 978-83-65850-27-0. **3.** A. Mitręga, *Polityka bezpieczeństwa energetycznego w świetle uwarunkowań gospodarczych i politycznych początku XXI w. Wybrane zagadnienia*, Kielce 2017, ISBN 978-83-65850-00-3.

⁶ **1.** *Raport zawierający diagnozę i prognozę globalnego kryzysu finansowo-gospodarczego zdeteminowanego przez pandemię koronawirusa w obszarze gospodarczym, społecznym, politycznym i geopolitycznym*, red. P. Soroka, A. Skrabacz, P. Wilczyński, K. Golczak, R. Kołodziejczyk, K. Pająk, A. Mitręga, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa 2021, ISBN 978-83-8017-375-0. **2.** *Zarządzanie kryzysowe w województwie świętokrzyskim – aspekty teoretyczne i praktyczne. Materiały, opracowania i raport końcowy z realizacji projektu badawczego*, red. P. Soroka, R. Kołodziejczyk, A. Mitręga, K. Pająk, A. Skrabacz, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa 2019, ISBN 978-83-8017-262-3.

Obok książki habilitacyjnej moje zainteresowania naukowe dotyczą trzech obszarów badawczych, które pokrótce scharakteryzuję, pokazując jednocześnie mój wkład w naukę o bezpieczeństwie.

Pierwszym obszarem jest kultura strategiczna. Kultura to ukryty porządek społeczny organizacji, kształtujący jej postawy i zachowania w sposób szeroki i spójny. Normy kulturowe określają, co jest zachęcane, ograniczane, tolerowane lub odrzucane w grupie. Kiedy kultura jest odpowiednio dostosowana do indywidualnych wartości, pragnień i potrzeb, może wyzwolić ogromną energię w dążeniu do wspólnego celu. Kultura w najprostszym określeniu jest to zbiór zachowań i wartości charakterystycznych oraz zwyczajów religijnych ukształtowanych przez wydarzenia historyczne. Po usystematyzowaniu, czym jest sama kultura, można podjąć próbę zdefiniowania całego „bezpieczeństwa kulturowego”. Grażyna Michałowska twierdzi, że: „bezpieczeństwo kulturowe w wymiarze narodowym oznacza warunki, w których społeczeństwo może utrzymywać i pielęgnować wartości decydujące o jego tożsamości, a jednocześnie swobodnie czerpać z doświadczeń i osiągnięć innych narodów. Jest więc stanem pewnej równowagi, niezbędnym, lecz ani teoretycznie, ani empirycznie niemożliwym do określenia”⁷. Oznacza to, że bezpieczeństwo kulturowe ma zapewnić możliwość rozwoju własnej kultury, czerpania doświadczeń od innych kultur i możliwość decydowania narodu odnośnie do swojej tożsamości narodowej, tzn. jakie cechy będą kultywowane, a jakie piętnowane w narodzie. Według Andrzeja Dawidczyka i Jacka Czaputowicza, „bezpieczeństwo kulturowe to konieczność zapewnienia ochrony tożsamości narodowej, przeciwdziałanie zagrożeniom dla kultury (w związku z napływem obcych wartości z innych kręgów kulturowych), religii, języka”⁸.

Nie ma jednej koncepcji kultury strategicznej. W przeszłości stosowano ją na różne sposoby w wielu krajach (np. Japonia i Niemcy), regionach (np. Skandynawia, Pacyfik) oraz instytucjach bezpieczeństwa (np. NATO, UE) w celu zbadania kluczowych aspektów ich polityki bezpieczeństwa. Zdarzało się, że niektórzy badacze stosowali koncepcję kultury strategicznej, próbując wyjaśnić ciągłość i zmianę w politykach bezpieczeństwa narodowego. Ponadto naukowcy zajmujący się badaniem kultury

---

⁷ G. Michałowska, *Bezpieczeństwo kulturowe w warunkach globalizacji*, w: *Bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe u schyłku XX wieku*, red. D.B. Bobrow, E. Haliżak, R. Zięba, Wyd. Naukowe Scholar, Warszawa 1997, s. 132.

⁸ A. Dawidczyk, *Nowe wyzwania, zagrożenia i szanse dla bezpieczeństwa Polski u progu XXI wieku*, Akademia Obrony Narodowej, Warszawa 2001, s. 16; J. Czaputowicz, *Kryteria bezpieczeństwa międzynarodowego państwa – aspekty teoretyczne*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2003, s. 24–25.

strategicznej próbują stworzyć ramy, które mogą dać odpowiedzi na pytanie, dlaczego niektóre wybory polityczne (a nie inne) są realizowane przez państwa.

Logika kultury strategicznej leży u podstaw przekonania, że zbiorowe idee i wartości dotyczące użycia siły są fundamentalnymi czynnikami w projektowaniu i wdrażaniu polityki bezpieczeństwa państwa. Teoretycy strategii sugerują, że u podstaw bezpieczeństwa każdego państwa lub wspólnoty, takiej jak Unia Europejska, leży zbiór wspólnych wartości, przekonań związanych z użyciem siły oraz kultura zbiorowa. Jak sugeruje Alan Macmillan, „proces podejmowania decyzji w sprawach związanych z obronnością nie jest abstrakcyjnym tworem opartym wyłącznie na chwili obecnej, lecz jest przesiąknięty wierzeniami, uprzedzeniami, tradycjami i tożsamością kulturową kraju – indywidualnej całości, którym pielęgnuje swoją kulturę strategiczną”⁹. Ta kultura jest formowana przez kształtujące epizody w czasach kryzysu i jest pod silnym wpływem przeszłych doświadczeń. Przekonania, uczucia i lęki, cele i aspiracje to aspekty, na które zwraca się uwagę w każdej kulturze strategicznej. Są to podstawowe wartości, które tworzą fundamentalne elementy, nadając jakość i cechy charakterystyczne kultury strategicznej każdego narodu.

Kultura strategiczna stanowi podejście do wyjaśniania zewnętrznych zachowań państw. Jest definiowana jako integracja wszystkich czynników kulturowych państwa i wykorzystanie ich w jego strategicznym planie i wizji. Historia, tożsamość, geografia, powszechne postrzeganie, zachowania, przekonania, popularna pamięć i dominujące w społeczeństwie narracje to czynniki kulturowe, które tworzą podstawę, na której państwa formułują swoje strategie.

Użyteczność kultury strategicznej w celu przeanalizowania przyszłego środowiska bezpieczeństwa zależy od tego, czy ktoś wierzy, że pojęcie to powinno być użyte do „wyjaśnienia” czy „zrozumienia” strategicznego podejmowania decyzji. Przekłada się to na pytanie, „czy kultura strategiczna określa lub kształtuje strategiczne podejmowanie decyzji państw?”. Kraje, które zręcznie wykorzystywały narzędzia swojej kultury, cywilizacji, historii i geografii, aby wpływać na innych, stały się o wiele bardziej trwałe i skuteczne na scenie polityki krajowej i międzynarodowej. Należy dodać, że badania nad przyszłością zwiększają świadomość interesariuszy, co w perspektywie pozwala działać szybciej i wcześniej. Dzięki temu zarówno organizacje, jak i społeczeństwa są bardziej skuteczne w radzeniu sobie ze zmianami. Zdolność przewidywania daje dodatkowy czas

---

⁹ A. Macmillan, *Strategic Culture and National Ways in Warfare: The British Case*, „The RUSI Journal” 1995, Vol. 140, No. 5, s. 33–38.

na to, aby lepiej zrozumieć zagrożenia i szanse, pozwala na tworzenie bardziej kreatywnych strategii rozwoju, nowych produktów, a także przedstawia wizje pewnych zmian organizacyjnych. Wartość badań nad przyszłością jest oczywiście mniejsza jeżeli chodzi o dokładność prognozowania, jednak istotna w planowaniu i rozważaniu nowych możliwości oraz zmian w programie działania.

W wyniku badań nad kulturą strategiczną powstały m.in. takie publikacje, jak: A. Mitręga, *Kultura strategiczna*, w: *Słownik terminów z obszaru nauk o bezpieczeństwie*, red. R. Bazela, R. Kołodziejczyk, A. Mróz-Jagiello, J. Walczak, A. Zagórska, Wyd. Wojskowego Instytutu Technicznego Uzbrojenia, Zielonka 2022, s. 153–154; M. Kozub, A. Mitręga, *Strategic Thinking about Security in Cyberspace*, „Rocznik Bezpieczeństwa Morskiego” R. 15, 2021, wyd. specjalne, s. 1–28; A. Mitręga, *The Strategy of Waging Hybrid Warfare in the 21st Century*, „Rocznik Bezpieczeństwa Morskiego” R. 14, 2020, s. 187–203; A. Mitręga, A. Ptaszek, *Ewolucja kultury strategicznej w systemie bezpieczeństwa Chińskiej Republiki Ludowej*, w: *Ustroje – prawa człowieka – bezpieczeństwo – integracja europejska. Księga jubileuszowa z okazji 70. urodzin Profesora Jerzego Jaskierni*, red. R.M. Czarny, Ł. Boratyński, P. Ramiączek, K. Spryszak, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2020, s. 820–833; A. Mitręga, *Rozwój rosyjskiej koncepcji prowadzenia konfliktu na przełomie XX i XXI w.*, w: *Rywalizacja Federacji Rosyjskiej na arenie międzynarodowej i jej konsekwencje dla bezpieczeństwa*, red. M. Banasik, Difin, Warszawa 2020, s. 79–96; M. Kozub, A. Mitręga, *The Influence of Strategic Culture on Shaping Security Policy*, „Security and Defence Quarterly” 2019, Vol. 5, s. 44–56; A. Mitręga, *Wpływ kultury strategicznej Stanów Zjednoczonych na politykę bezpieczeństwa NATO*, w: *Security of the Republic of Poland in National and International Dimensions. Poland's 20 years in the NATO. Security of the Future*, red. A. Soboń, A. Mróz-Jagiello, A. Zagórska, Wyd. Akademii Sztuki Wojennej, Warszawa 2019, s. 301–316; A. Mitręga, *Wpływ kultury strategicznej na działalność rosyjskich służb specjalnych na przełomie XX i XXI wieku*, w: *Polityka Federacji Rosyjskiej i jej konsekwencje dla bezpieczeństwa międzynarodowego*, red. M. Banasik, Difin, Warszawa 2019, 44–60; A. Mitręga, *Wpływ kultury strategicznej na proces modernizacji polskich Sił Zbrojnych na przełomie XX i XXI w.*, w: *Udział polskiego przemysłu obronnego i jego zaplecza badawczo-rozwojowego w realizacji programów modernizacji technicznej Sił Zbrojnych RP*, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa 2019, s. 25–41.

Drugim obszarem są zagrożenia hybrydowe. Zagrożenia hybrydowe mają na celu osiągnięcie celów strategicznych przy jednoczesnym zminimalizowaniu narażenia atakujących bez użycia siły zbrojnej na dużą skalę i ukryciu intencji ataku, co utrudnia łatwe zidentyfikowanie agresora. Wojna hybrydowa, która zwykle jest mieszanką konfliktu zbrojnego i wojny cybernetycznej. Jako reprezentatywny przypadek przytaczane są zatem głównie rosyjskie zagrożenia hybrydowe. Te zagrożenia hybrydowe występują w każdej domenie. Przykładowo w cyberprzestrzeni mogą występować różne rodzaje ataków, w tym terroryzm, cyberataki i hakowanie na infrastrukturę krajową oraz wojna informacyjna i psychologiczna z wykorzystaniem platform mediów społecznościowych.

Podmiotami zagrożeń hybrydowych mogą być zarówno aktorzy państwowi, jak i niepaństwowi, i to nie tylko siły regularne, ale także ugrupowania terrorystyczne, rebelianci, ugrupowania ekstremistyczne i przestępcze czy też prywatne firmy wojskowe, które zawierają kontrakty z państwem i prowadzą działania militarne.

W wyniku badań nad zagrożeniami hybrydowymi powstały m.in. takie publikacje, jak: M. Kozub, A. Mitreęga, *The Impact of Russia in Cyberspace as a Threat to Democratic States in the Information Warfare Era*, in: *Main Challenges for Democracy, the Rule of Law, and the Protection of Human Rights in the Modern World: Studies in Honour of Professor Jerzy Jaskiernia*, ed. M. Bator-Bryła, S.A. Paruch, K. Spryszak, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2022, s. 567–585; A. Mitreęga, *Rola prywatnych firm wojskowych w realizacji rosyjskich interesów geostrategicznych*, w: *Teoria i praktyka bezpieczeństwa międzynarodowego: kontekst rosyjski*, red. M. Banasik, A. Rogozińska, Difin, Warszawa 2021, s. 185–202; A. Mitreęga, *Aktywność Chińskiej Armii Ludowo-Wyzwoleńczej w cyberprzestrzeni*, w: *Bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni. Wybrane zagadnienia*, red. M. Molendowska, R. Miernik, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2020, s. 72–88; A. Mitreęga, *Implementacja nowych technologii przez siły zbrojne w prognozowanym środowisku bezpieczeństwa*, w: *Przemysł obronny głównym podmiotem polityki gospodarczo-obronnej Polski*, red. P. Soroka, K. Wątopek, A. Zagórska, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa 2020, s. 183–201; A. Mitreęga, *Przestępczość zorganizowana jako zagrożenie dla bezpieczeństwa Unii Europejskiej*, w: *Aspekty polityczno-społeczne, ekonomiczne i prawne przyszłości Unii Europejskiej*, red. I. Kraś, R. Kubicki, T. Wallas, Aspra, Warszawa 2018, s. 105–116; A. Mitreęga, *Terroryzm nuklearny jako zagrożenie asymetryczne początku XXI w.*, „Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego” 2017, t. 11, nr 2, s. 67–77; A. Mitreęga, W. Saletra,

„Siewiernyj Potok-2” jako geopolityczne narzędzie Rosji wobec solidarności energetycznej Unii Europejskiej, w: *Polityka zagraniczna Polski w zmieniającym się świecie międzynarodowym: wybrane problemy*, red. R. Zięba, T. Pawłuszko, Wyd. Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kielce 2016, s. 279–295; A. Mitręga, „Szantaż energetyczny” w polityce zagranicznej Rosji w ostatniej dekadzie XX wieku, w: *Pomiędzy światem polityki a życiem naukowym. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Wojciechowi Saletrze*, red. J. Jaskiernia, R. Kubicki, Wyd. Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kielce 2015, s. 501–515.

Kolejnym obszarem badawczym jest bezpieczeństwo energetyczne. Od dawna wiadomo, że energia jest ważnym środkiem utrzymania gospodarki narodowej i społeczeństwa, ale w latach siedemdziesiątych XX w. spojrzano na nią z perspektywy bezpieczeństwa, kiedy kryzys naftowy spowodował załamanie gospodarcze i recesję gospodarczą. Szczególnie w przypadku krajów, które znajdowały się na ścieżce szybkiego wzrostu po uprzemysłowieniu w latach siedemdziesiątych, kryzys energetyczny zaczął przenosić się na kwestię bezpieczeństwa narodowego.

Dwa kryzysy naftowe w latach siedemdziesiątych XX w. i gwałtowny wzrost cen ropy, który rozpoczął się w 2003 r., sprawiły, że państwa na całym świecie ponownie uświadomiły sobie, jak ważne jest zabezpieczenie zasobów energetycznych. Stabilne zasoby energetyczne są nie tylko jednym z najcenniejszych dóbr ekonomicznych, które kierują codziennym życiem ludzi, przemysłem i rozwojem kraju, ale mają również bardzo ważne znaczenie w obronności państwa, co z kolei przekłada się na bezpieczeństwo państwa.

Na podstawie czynników i zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu energetycznemu można wywnioskować, że:

- bezpieczeństwo energetyczne, w przeciwieństwie do istniejącej koncepcji bezpieczeństwa w odniesieniu do efektu domina, często wiąże się z niewielkimi zmianami warunków bezpieczeństwa. Można to interpretować w ten sposób, że bezpieczeństwo energetyczne jest złożonym zagadnieniem bezpieczeństwa, które łączy w sobie elementy konfliktu i współpracy między państwami;
- cechą charakterystyczną bezpieczeństwa energetycznego jest ciągła niestabilność, spowodowana m.in. występowaniem surowców energetycznych na obszarach, gdzie występują konflikty;
- ostatnią cechą charakterystyczną bezpieczeństwa energetycznego jest to, że granice dyskusji o zagrożeniach dla bezpieczeństwa rozmywają się i zbiegają we

wszystkich kierunkach. W przeszłości dyskusje nad bezpieczeństwem energetycznym toczyły się na ogół oddzielnie pod względem podejścia politycznego, wojskowego, gospodarczego i geopolitycznego. Ponadto do dyskusji w okresie uprzemysłowienia włączono zagadnienia związane z klimatem i środowiskiem. Obecnie zakres tej dyskusji rozszerza się na ekologiczną koncepcję bezpieczeństwa energetycznego. Innymi słowy, kwestie takie jak polityka, wojsko, ekonomia, geografia, klimat i środowisko, które składają się na bezpieczeństwo energetyczne, oddziałują na siebie w ramach ekosystemu bezpieczeństwa energetycznego, tworząc zupełnie nieoczekiwane problemy bezpieczeństwa.

W wyniku badań nad zagrożeniami hybrydowymi powstały m.in. takie publikacje, jak: A. Mitręga, *Polityka bezpieczeństwa energetycznego w świetle uwarunkowań gospodarczych i politycznych początku XXI w. Wybrane zagadnienia*, Kielce 2017, ISBN 978-83-65850-00-3; A. Mitręga, *Auxiliary and Consulting Bodies of Polish Ministry of Energy after 2015*, „Slovak Journal of Public Policy and Public Administration” 2017, Vol. 4, No. 1, s. 5–19; A. Mitręga, *Metodologia badań nad polityką bezpieczeństwa energetycznego Unii Europejskiej*, „Polityka i Bezpieczeństwo” 2017, t. 8, s. 11–24; A. Mitręga, R. Kubicki, *Strategiczne znaczenie surowców energetycznych na początku XXI w. na przykładzie zaangażowania Rosji, Stanów Zjednoczonych, Chin, Japonii i Indii w Arktyce*, „Rocznik Politologiczny” 2016, nr 12, s. 63–82; A. Mitręga, *The Issue of Polish Energy Security in Political Activity of Democratic Left Alliance at the Beginning of the XXI century*, „Studia Humanistyczno-Społeczne” 2016, t. 13, s. 169–184; A. Mitręga, R. Kubicki, *Kierunki polityki energetycznej państw Sojuszu Północno-atlantycznego – odnawialne źródła energii w silach zbrojnych*, „Studia Humanistyczno-Społeczne” 2016, t. 12, s. 177–192; A. Mitręga, *Rola bezpieczeństwa energetycznego w kształtowaniu sil zbrojnych Stanów Zjednoczonych na początku XXI wieku*, „Obronność – Zeszyty Naukowe Wydziału Zarządzania i Dowodzenia Akademii Obrony Narodowej” 2015, nr 1 (13), s. 71–85.

Jako pracownik Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie UJK brałem udział (członek zespołów badawczych) w dwóch międzynarodowych projektach. Pierwszy projekt to „ATHENA – Implementing Gender Equality Plans to Unlock Research Potential of RPOs and RFOs in Europe”. Projekt uzyskał finansowanie z programu ramowego UE w zakresie wspierania badań i innowacji Horyzont 2020, zgodnie z zapisami określonymi w umowie nr 101006416. ATHENA to projekt badawczo-innowacyjny współfinan-

sowany z programu Horyzont 2020, realizowany przez pracowników Wydziału Prawa i Nauk Społecznych UJK w ramach międzynarodowego konsorcjum złożonego z dziesięciu zespołów badawczych z Hiszpanii, Słowenii, Słowacji, Bułgarii, Rumunii, Włoch, Portugalii i Polski¹⁰. Głównym celem projektu była analiza oraz wypracowanie nowych rozwiązań w zakresie rozwoju potencjału badawczego instytucji naukowych Unii Europejskiej, opartych na zrównoważonej polityce wobec równości płci w nauce. W ramach projektu przeprowadzona została ocena procedur i praktyk stosowanych w krajach i na uczelniach partnerskich w zakresie potencjału badawczego oraz rozwoju karier (m.in. kobiet naukowczyń), jak również analiza krajowego ustawodawstwa i ram politycznych. Równolegle prowadzone były działania partycypacyjne, spotkania mające na celu zrozumienie potrzeb i preferencji interesariuszy i podniesienie ich kompetencji w zakresie wybranych tematów związanych ze zrównoważoną polityką wobec równości płci w nauce. Zespół Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach odpowiedzialny był za realizację części badawczej na terenie Polski, budowę kompetencji pracowników (WP 2 – WP 4). Uniwersytetowi Jana Kochanowskiego w Kielcach powierzono także zadanie koordynacji na rzecz całego konsorcjum pakietu dotyczącego monitorowania i analizy zmian w trakcie prowadzenia badań projektu w całym konsorcjum (WP 5). Rezultaty były upowszechniane, zapewniając jak najlepsze dotarcie do grup docelowych. Kierownikiem merytorycznym projektu ze strony UJK jest dr Ana Kaminska, a w skład zespołu wchodzi dr hab. prof. UJK Magdalena Molendowska, dr Joanna Rudawska, dr Rafał Miernik, dr Adrian Mitreǵa.

Drugi projekt dotyczył włączenia imigrantów w proces edukacji akademickiej w państwach Grupy Wyszehradzkiej (Inclusion of Immigrants into Higher Education Process in the Visegrád Group Countries, 1.09.2016 – 3.07.2017, 2016-1-PL01-KA203-026302; European Commission; Erasmus+). Celem projektu było zbadanie problemu migracji w państwach Europy Środkowo-Wschodniej, ze szczególnym uwzględnieniem Polski, Czech, Słowacji i Węgier. W ramach projektu zakładano zbadanie możliwości asymilacyjnych w wyżej wymienionych państwach dla osób podejmujących kształcenie na uczelniach wyższych. Projekt realizowany był m.in. przez Uniwersytet Jana

---

¹⁰ Consulta Europa Projects and Innovation SL (Hiszpania), Institut Jozef Stefan (Słowenia), Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach (Polska), Universitatea din Bucuresti (Rumunia), Universidad de Las Palmas de Gran Canaria (Hiszpania), Consiglio Nazionale delle Ricerche (Włochy), Ustav Vyskumu Socialnej Komunikacie Slovenskiej Akademie Vied (Słowacja), University of Ruse Angel Kanchev (Bułgaria), Gobierno de Canarias (Hiszpania), Fundo Regional Para a Ciencia e Tecnologia (Portugalia).

Kochanowskiego, Uniwersytet Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy, Istanbul Aydin Universitesi, Uniwersytet w Miskolcu oraz College of International and Public Relations Prague. Kierownik projektu: dr Radosław Kubicki.

Ponadto w ramach uczelnianych projektów badawczych uczestniczyłem jako członek zespołu badawczego lub jako kierownik w siedmiu projektach dotyczących szeroko rozumianego strategicznego środowiska bezpieczeństwa¹¹.

Pragnę również dodać, że z ramienia Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie UJK uczestniczyłem w 20 krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych, poświęconych szeroko rozumianemu bezpieczeństwu. Wśród nich dwie konferencje odbywały się poza granicami Polski. Pierwsza konferencja dotyczyła aktualnych trendów w administracji publicznej na obszarze europejskim (Holič, Słowacja 26–27.04.2017). Celem konferencji było stworzenie przestrzeni do akademickiej dyskusji na temat aktualnych trendów w administracji publicznej w Europie. Uczestnicy konferencji obradowali w następujących panelach tematycznych: wybory i ordynacja wyborcza w administracji publicznej w krajach Grupy Wyszehradzkiej, samorząd jako podstawowy podsystem administracji publicznej. Celem dyskusji było m.in. znalezienie odpowiedzi na kluczowe pytania dotyczące przeszłego, obecnego i przyszłego funkcjonowania administracji publicznej w krajach leżących na wspólnym obszarze geograficznym Europy Środkowej.

Tematem przewodnim drugiej konferencji była historyczna rola Polski i Węgier w obronie chrześcijańskiej Europy od św. Władysława z domu Arpadów do czasów współczesnych (Budapeszt 12.10.2017). Konferencja odbyła się w Instytucie i Muzeum Historii Wojskowości w Budapeszcie w ramach XXIII Dni Polskiej Kultury

---

¹¹ 1. Paradygmat zmiany jako cecha współczesnego i przyszłego środowiska bezpieczeństwa, kierownik: prof. dr hab. Marian Kozub, 2022, badania statutowe finansowane z funduszy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, członek zespołu badawczego. 2. Strategia w cyberprzestrzeni. Cele, koncepcje działania i środki, kierownik: prof. UJK dr hab. Ryszard Niedźwiecki, 2021, badania statutowe finansowane z funduszy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, członek zespołu badawczego. 3. Studia strategiczne w kreowaniu bezpieczeństwa do końca pierwszej połowy XXI wieku, kierownik: prof. dr hab. Marian Kozub, 2019, badania statutowe finansowane z funduszy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, członek zespołu badawczego. 4. Diagnoza i analiza poziomu bezpieczeństwa Polski, kierownik: dr Rafał Kołodziejczyk, 2019, badania statutowe finansowane z funduszy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, członek zespołu badawczego. 5. Strategiczność zmiany w optymalizowaniu bezpieczeństwa przyszłości, kierownik: prof. dr hab. Marian Kozub, 2018, badania statutowe finansowane z funduszy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, członek zespołu badawczego. 6. Polityka bezpieczeństwa RP w kształtowaniu bezpieczeństwa regionalnego, kierownik: dr hab. Wojciech Saletra, prof. UJK, 2018, badania statutowe finansowane z funduszy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, członek zespołu badawczego. 7. Ministerstwa energii w państwach Unii Europejskiej – ze szczególnym uwzględnieniem Polski, kierownik: Adrian Mitreǵa, 2018, badania statutowe finansowane z funduszy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Chrześcijańskiej na Węgrzech i została zorganizowana przez Ministerstwo Zasobów Ludzkich, Parlamentarny Instytut Badawczy, Międzynarodowy Instytut Polityki i Bezpieczeństwa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego oraz Polskie Centrum Edukacji Publicznej na Węgrzech.

Ponadto współorganizowałem siedem konferencji, pełniąc zazwyczaj funkcję sekretarza konferencji lub członka rady naukowej¹². Szczególnie istotne dla rozwoju naukowo-organizacyjnego były konferencje organizowane podczas Międzynarodowego Salonu Przemysłu Obronnego w Kielcach, czyli jednej z najważniejszych imprez targowych branży obronnej na świecie, jak również Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Zarządzanie kryzysowe w województwie świętokrzyskim – aspekty teoretyczne i praktyczne” (12.12.2018), zorganizowana przez Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Akademię Sztuki Wojennej, Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach. W trakcie przygotowywania konferencji nawiązano współpracę z instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i porządek publiczny na obszarze województwa świętokrzyskiego, m.in. z Wydziałem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, Wojewódzkim Sztabem Wojskowym w Kielcach, Komendą Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach, Komendą Wojewódzką Policji w Kielcach oraz ze Świętokrzyskim Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego w Kielcach.

Drugą uczelnią wyższą, w której prowadzę działalność naukowo-dydaktyczną, jest Staropolska Akademia Nauk Stosowanych w Kielcach. Współpraca z SANS rozpoczęła się w 2017 r., kiedy to po raz pierwszy uczestniczyłem w I Międzynarodowej Konferencji

---

¹² 1. Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Przemysł obronny głównym podmiotem polityki gospodarczo-obronnej Polski”, odbywająca się podczas XXVII Międzynarodowego Salonu Przemysłu Obronnego, 3.09.2019, Instytut Polityki Międzynarodowej i Bezpieczeństwa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Targi Kielce SA, członek rady naukowej; 2. „Wyzwania rozwojowe Polski w Europie. Racja stanu Polski w Europie” oraz dialog obywatelski z udziałem dyrektora Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce dr. Marka Prawdy, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, 28.05.2018, sekretarz; 3. Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Udział polskiego przemysłu obronnego i jego zaplecza badawczo-rozwojowego w realizacji programów modernizacji technicznej Sił Zbrojnych RP”, odbywająca się podczas XXVI Międzynarodowego Salonu Przemysłu Obronnego, 4.09.2018, Instytut Polityki Międzynarodowej i Bezpieczeństwa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Targi Kielce SA, członek komitetu organizacyjnego, członek rady naukowej; 4. Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Zarządzanie kryzysowe w województwie świętokrzyskim – aspekty teoretyczne i praktyczne”, 12.12.2018, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Akademia Sztuki Wojennej, Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach, sekretarz; 5. „Wyzwania rozwojowe Polski w Europie – przyszłość Unii Europejskiej. Konferencja naukowa z okazji 60-lecia Traktatów Rzymskich oraz dialog obywatelski z udziałem dr. Marka Prawdy, dyrektora Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce, 30.05.2017, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, sekretarz; 6. „Działania na rzecz przysposobienia obronnego społeczeństwa. Garnizon kielecki i region świętokrzyski w misjach”, 7.09.2016, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, sekretarz.

„Bezpieczeństwo XXI wieku. Interdyscyplinarny wymiar bezpieczeństwa”. Od tego czasu rokrocznie brałem udział w organizowanych przez SANS konferencjach (np. X Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Krajowy i globalny wymiar sytuacji kryzysowych. Wyzwania w sferze bezpieczeństwa, ekonomii, pedagogiki i psychologii”, Kielce, 21–22.10.2022) czy sympozjach (np. sympozjum „Bezpieczeństwo w ujęciu interdyscyplinarnym”, Myślenice, 12–13.05.2019), publikując również artykuły w monografiach pokonferencyjnych (np. A. Mitręga, *Kultura strategiczna Polski w zmieniającym się środowisku bezpieczeństwa*, w: *Perspektywa bezpieczeństwa w wymiarze interdyscyplinarnym*, red. T. Konopka, E. Męcina-Bednarek, Wyd. Staropolskiej Szkoły Wyższej w Kielcach, Kielce 2017, s. 115–127).

W okresie od 1 marca 2023 r. do 31 maja 2023 r. odbyłem również staż naukowy w Instytucie Bezpieczeństwa i Informatyki Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Opiekunem naukowym stażu był dr hab. prof. UP Przemysław Wywiół. W trakcie stażu naukowego zrealizowałem następujące zadania badawczo-dydaktyczne:

- udział w seminariach naukowych oraz konsultacjach prowadzonych pod kierunkiem opiekuna stażu – dr. hab. prof. UP Przemysława Wywióła;
- zapoznanie się z dorobkiem naukowym pracowników Instytutu Bezpieczeństwa i Informatyki;
- złożenie artykułu naukowego w „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis „Studia de Securitate”. Tytuł artykułu: *Wojna poznawcza we współczesnym środowisku bezpieczeństwa*.

Staż naukowy zrealizowany w Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie poszerzył moją wiedzę na temat prowadzonych badań, a także pozwolił mi na wymię poglądów oraz wiedzy ze specjalistami w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę.

Działalność dydaktyczną na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach realizuję od semestru zimowego 2016/2017. Prowadziłem wykłady, ćwiczenia oraz seminaria dyplomowe na studiach pierwszego stopnia na kierunku bezpieczeństwo narodowe. W trakcie pracy dydaktycznej w Instytucie Nauk o Bezpieczeństwie UJK

byłem promotorem 21 prac licencjackich oraz recenzentem ponad 60 prac licencjackich i magisterskich. Z kolei pracę dydaktyczną w Staropolskiej Akademii Nauk Stosowanych w Kielcach, filii w Tarnobrzegu, Myślenicach i Lwowie rozpocząłem od semestru zimowego 2020/2021. Przedmioty, które wykładałem były zgodne z moimi zainteresowaniami naukowymi. W trakcie pracy dydaktycznej zarówno na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach, jak i w Staropolskiej Akademii Nauk Stosowanych prowadziłem m.in. takie przedmioty, jak: teoria bezpieczeństwa (ćwiczenia), studia strategiczne (ćwiczenia), systemy i strategie bezpieczeństwa RP (ćwiczenia). Ponadto na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach prowadziłem m.in. takie przedmioty, jak: rodzaje zagrożeń i sposoby ich rozpoznawania (wykłady i ćwiczenia), współczesne kryzysy i konflikty (ćwiczenia), podstawy strategii bezpieczeństwa (ćwiczenia), konflikty międzynarodowe (wykłady i ćwiczenia). W roku akademickim 2020/2021 w ramach zajęć prowadzonych w Staropolskiej Akademii Nauk Stosowanych przeprowadziłem zajęcia z przedmiotu bezpieczeństwo energetyczne na kierunku ekonomia w filii uczelni we Lwowie. Podczas zajęć poruszałem takie tematy, jak: kwestie bezpieczeństwa energetycznego regionu Europy Środkowej w kontekście uwarunkowań gospodarczych, politycznych i geograficznych czy instrumenty kształtujące bezpieczeństwo energetyczne. Tym samym studenci Staropolskiej Akademii Nauk Stosowanych Filia we Lwowie otrzymali informacje na temat stanu bezpieczeństwa energetycznego regionu oraz możliwych wariantów rozwoju sytuacji energetycznej, przy uwzględnieniu zmian geopolitycznych.

W mojej ocenie istotnym elementem w procesie oceny mojego dorobku dydaktycznego jest fakt, że pomimo znacznego obciążenia zajęciami jakość prowadzonych przeze mnie zajęć jest wysoko oceniana zarówno podczas hospitacji, jak i przez studentów. Potwierdzają to wysokie oceny z opiniowania przez przełożonych oraz wyniki ankiet wypełnianych przez studentów.

W 2020 r. opracowałem w ramach pracy w Instytucie Nauk o Bezpieczeństwie UJK program kształcenia dla studiów podyplomowych „Zarządzanie kryzysowe w bezpieczeństwie lokalnym”. Program studiów uwzględnia współczesne postrzeganie zarządzania kryzysowego, a studia adresowane są przede wszystkim do osób zajmujących się problematyką zarządzania bezpieczeństwem zarówno w sektorze administracji państwowej, jak i samorządowej, a także osób pracujących w takich instytucjach mundurowych, jak: Policja, Siły Zbrojne, Straż Pożarna, Straż Miejska

(Gminna), Ratownictwo Medyczne i innych formacjach (państwowych i prywatnych) dbających o bezpieczeństwo i porządek publiczny.

W 2021 r. zostałem mianowany przez rektora UJK prof. dr. hab. Stanisława Głuszka na wicedyrektora ds. ogólnych w Instytucie Nauk o Bezpieczeństwie. Funkcję tą pełnię nadal. Do moich obowiązków w szczególności należy: wspomaganie dyrektora instytutu w działaniach związanych z ewaluacją jednostki naukowej, w tym dokumentowanie efektów działalności naukowej pracowników instytutu zgodnie z przepisami powszechnie obowiązującymi; wspomaganie dyrektora instytutu w prowadzeniu procesu sprawozdawczości efektów badań naukowych do jednostek uniwersytetu; monitorowanie i koordynowanie działań polegających na pozyskiwaniu środków finansowych w ramach grantów zewnętrznych przez pracowników instytutu; wspieranie procesu doktoryzowania doktorantów Szkoły Doktorskiej UJK oraz kandydatów na doktora w trybie eksternistycznym w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

7. Oprócz kwestii wymienionych w pkt 1–6, wnioskodawca może podać inne informacje, ważne z jego punktu widzenia, dotyczące jego kariery zawodowej.

- Od 2014 r. do 2019 r. pełniłem funkcję sekretarza czasopisma naukowego „Studia Humanistyczno-Społeczne”. W trakcie realizacji powierzonej mi funkcji prowadziłem korespondencję w sprawach bieżących czasopisma; informowałem autorów o decyzji komitetu redakcyjnego co do publikacji tekstu w kontekście jego odrzucenia lub poddania dalszemu procedowaniu; sprawdzałem zgodność tekstu z wymogami redakcyjnymi; prowadziłem bieżącą korespondencję z autorami; prowadziłem bazę zgłoszonych tekstów oraz archiwizowałem materiały; przysyłałem korespondencję autorom, recenzentom i członkom rady naukowej.
- Od 2015 r. do 2017 r. pełniłem funkcję sekretarza oraz redaktora tematycznego ds. bezpieczeństwa energetycznego w czasopiśmie „Rocznik Politologiczny”.
- Od 2016 r. do 2019 r. byłem protokolantem na 23 posiedzeniach Komisji Doktorskiej Wydziału Prawa, Administracji i Zarządzania Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.

- Od 2016 r. do 2020 r. pełniłem rolę sekretarza Oddziału Kieleckiego Polskiego Towarzystwa Studiów Europejskich. W ramach wykonywanych obowiązków opracowywałem projekty uchwał Zarządu Kieleckiego Oddziału PTSE, prowadziłem korespondencję z członkami PTSE, współorganizowałem cykliczną konferencję „Wyzwania rozwojowe Polski w Europie”.
- W 2018 r. zostałem sekretarzem Kieleckiego Oddziału Towarzystwa Wiedzy Obronnej. Niestety, Kielecki Oddział TWO funkcjonował bardzo krótko, bez istotnego zaangażowania w sprawy naukowe lub organizacyjne.
- Od 2019 r. pełnię funkcję eksperta Polskiego Lobby Przemysłowo-Handlowego im. Eligiusza Kwiatkowskiego, co skutkowało wydaniem m.in. raportu zawierającego diagnozę i prognozę globalnego kryzysu finansowo-gospodarczego, zdeterminowanego przez pandemię COVID-19 w obszarze gospodarczym, społecznym, politycznym i geopolitycznym,
- W 2019 r. otrzymałem nagrodę III stopnia Rektora Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach za osiągnięcia naukowe.
- W 2019 r. pełniłem funkcję opiekuna Koła Naukowego „Młodzi dla Bezpieczeństwa”, co skutkowało organizacją licznych przedsięwzięć naukowych, jak i praktycznych dla studentów, czego dowodem były wyjazdy studentów z koła naukowego na strzelnicę w Kielcach oraz na poligon ASG Kuźnia Peruna w Rakowie, gdzie przeprowadzono szkolenie z zakresu lądowych działań specjalnych oraz ratownictwa pola walki.
- W 2020 r. pełniłem funkcję recenzenta w czasopiśmie naukowym „Przegląd Sejmowy”, co zaowocowało dwiema recenzjami wydawniczymi: *Wprowadzenie Sojuszu Północnoatlantyckiego do Polski: Studium o polityce transatlantyckiej większości parlamentarnej Zjednoczonej Prawicy (2015–2019)*, data recenzji 31.01.2020, oraz *Parlament Europejski a Wysoki Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa. Wybrane zagadnienia*, data recenzji 23.04.2020.
- Od 2020 r. jestem wiceprzewodniczącym Komisji Rewizyjnej Kieleckiego Oddziału PTSE.
- W 2020 r. przez kilka miesięcy pełniłem funkcję wiceprzewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej ds. Studentów Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.

- Od 2020 r. do 2021 r. pełniłem funkcję sekretarza European Association for Security (Europejskie Stowarzyszenie Nauk o Bezpieczeństwie, EAS) – uchwała Zarządu Europejskiego Stowarzyszenia Nauk o Bezpieczeństwie nr 08/2020 z dnia 3.12.2020. W trakcie pełnienia funkcji wykonywałem m.in. następujące zadania: obsługa korespondencji stowarzyszenia, przygotowywanie dokumentów, w tym projektów uchwał na posiedzenia zarządu, prowadzenie korespondencji z członkami EAS, archiwizacja dokumentów.
- W 2020 r. pełniłem funkcję sekretarza zespołu przygotowującego wniosek o uzyskanie uprawnień do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie przez UJK w Kielcach. Uprawnienia uzyskane w 2020 r. na podstawie decyzji Centralnej Komisji do spraw Stopni i Tytułów nr BCK -I-U-dr-451/20.
- W 2021 r. rektor UJK w Kielcach przyznał zespołowi opracowującemu wniosek o uzyskanie uprawnień do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie nagrodę zespołową I stopnia za wyróżniające osiągnięcia organizacyjne w roku akademickim 2020/2021.
- Przewodniczący konkursu na funkcję Dyrektora Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie (19.04.2021 r.).
- W 2021 r. zarządzeniem nr 45/2021 Rektora Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 11 marca 2021 roku w sprawie ustalenia składu Rady Naukowej Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach powołano mnie na członka Rady Naukowej Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie.
- Od 2021 r. członek Rady Wydziału Prawa i Nauk Społecznych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.
- Członek Komitetu ds. Planu Równości Płci Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach (2021).
- Sekretarz Komisji Rekrutacyjnej do przeprowadzenia postępowania rekrutacyjnego do Szkoły Doktorskiej w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach na rok akademicki 2021/2022.

Promotor pomocniczy

Jednym z ważniejszych elementów mojej działalności naukowej było promotorstwo pomocnicze trzech dysertacji doktorskich. Podczas pełnienia funkcji promotora pomocniczego moje zadania koncentrowały się na wykonywaniu następujących czynności: konsultacje naukowe z osobami ubiegającymi się o nadanie stopnia doktora, wspieranie osób ubiegających się o nadanie stopnia doktora w pracy badawczej, sprawowanie funkcji pomocniczej w procesie planowania i realizacji badań w zakresie określonym przez promotora.

Pierwsza praca autorstwa mgr Anny Wawryniuk dotyczyła polityki energetycznej Federacji Rosyjskiej wobec Republiki Turcji. Praca pod kierunkiem naukowym prof. dr. hab. Ireneusza Krasia została obroniona 17 grudnia 2018 r. w Akademii Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku. Temat rozprawy doktorskiej koncentrował się wokół problematyki polityki energetycznej Rosji wobec Turcji na przełomie XX i XXI w. Współpraca energetyczna między tymi dwoma narodami została podzielona na kilka głównych obszarów: handel produktami energetycznymi, przede wszystkim przepływ rosyjskiego gazu ziemnego do Turcji; rosyjska ropa i produkty ropopochodne transportowane przez cieśniny tureckie, z podobną trasą tranzytową dla gazu ziemnego; rosyjskie bezpośrednie inwestycje zagraniczne w krajowy sektor energetyczny, w tym sektor wytwarzania energii, zwiększają się, szczególnie w zakresie energii jądrowej, dostaw sprzętu energetycznego i usług utrzymania; wspólne projekty w zakresie poszukiwania i wydobycia zasobów węglowodorów w Rosji i krajach trzecich. Podstawą do opracowania dysertacji było założenie, że wzajemne relacje Rosji i Turcji determinowane są przez aspekty energetyczne.

Druga praca doktorska autorstwa mgr Jolanty Cichosz pt. *Polityka cyberbezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej*, napisana pod kierunkiem naukowym prof. dr. hab. Mariana Kozuba, została obroniona 19 lutego 2020 r. na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach. Praca zajęła drugie miejsce w konkursie o nagrodę im. Mariana Rejewskiego, organizowanym przez dyrektora Narodowego Centrum Bezpieczeństwa Cyberprzestrzeni (2020 r.). W swojej dysertacji autorka przeprowadziła analizę krytyczną oraz porównawczą systemów bezpieczeństwa cyberprzestrzeni Rzeczypospolitej Polskiej na tle wybranych państw Unii Europejskiej, NATO. Ponadto cyberbezpieczeństwo zostało ukazane od strony jego postrzegania przez obywateli, m.in. w kontekście realizacji polityki edukacji obywateli RP w zakresie cyberbezpieczeństwa, a także wykorzystania potencjału obywateli w ramach cyberobrony i cyberochrony państwa.

Ostatnia praca doktorska, gdzie pełniłem funkcję promotora pomocniczego, również została obroniona na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach i dotyczyła warunków stosowania techniki operacyjnej dla ochrony bezpieczeństwa państwa w świetle Konstytucji RP i standardów europejskich. Praca została napisana przez mgr. Krzysztofa Kucharskiego, pod kierunkiem naukowym prof. dr. hab. Jerzego Jaskierni i została obroniona 14 lipca 2020 r. Rozprawa doktorska miała na celu ukazanie sposobu prowadzenia działań związanych z wykonywaniem czynności operacyjnych przez uprawnione organy administracji państwowej oraz osoby prywatne. W opracowaniu omówiono podstawowe pojęcia związane z tematem oraz przedstawiona została tzw. kuchnia prowadzonych działań operacyjnych, w tym przestrzeganie stosownych form, zasad, metod i środków pracy operacyjnej, pozwalających na gromadzenie istotnych materiałów.

.....*Andrzej Adulski*.....
(podpis wnioskodawcy)